

УДК 316.6:007:304:070

О. В. Петрик

Received: November 15, 2016

Revised: January 21, 2017

Accepted: February 10, 2017

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЖУРНАЛІСТІВ У СИСТЕМІ КОНВЕРГЕНТНИХ НЬЮЗРУМІВ

У статті теоретично обґрунтовано та емпірично досліджено місце й роль соціального інтелекту журналістів у процесі професійного розвитку особистості. Розглянуто основні напрями розроблення соціального інтелекту в працях зарубіжних та українських авторів. Проаналізовано особливості роботи конвергентних ньюзрумів у сучасному медіапросторі та з'ясовано, що його прикметною характеристикою є високопрофесійні кадри, у становленні яких важливе місце посідає соціальний інтелект як здатність, що зумовлює ефективність міжособистісної взаємодії, соціальної адаптації та реалізації професійних здібностей. Ураховуючи, що сучасне суспільство висуває підвищені вимоги до фахівців, встановлено важливу роль соціального інтелекту в бездоганному оволодінні фахівцями журналістики своєю професійною діяльністю і ефективному втіленню фахових завдань, де потрібно налагоджувати взаємодію в колективі та за його межами, правильно розуміти власну поведінку та поведінку інших людей. Емпірично досліджено особливості рівня соціального інтелекту в професійній діяльності журналістів з урахуванням досвіду роботи. Вибірку склали 128 журналістів Волинської області, віком від 21 до 56 років. Дослідження здійснювали за допомогою тесту Дж. Гілфорда. Зафіксовано відмінності між групами досліджуваних із різним стажем роботи, що дає змогу говорити про соціальний інтелект як важливу умову професійної діяльності, оскільки саме соціальний інтелект сприяє пізнанню, розвитку міжособистісних відносин та є запорукою успіху у професійній діяльності журналістів в умовах конвергентних ньюзрумів.

Ключові слова: соціальний інтелект, конвергентні ньюзруми, професійна діяльність журналістів, досвід роботи, міжособистісна взаємодія, соціальні здібності.

Petryk O. V. The Peculiarities of Journalists' Social Intellect in the System of Convergent News-Rooms. In the paper the place and role of journalist's social intellect is theoretically grounded and empirically investigated in the process of professional development of personality. The main directions of social intellect researches are considered in foreign and Ukrainian authors' works. The peculiarities of convergent news-rooms functioning in modern media space are analyzed. It is found that the distinguishing characteristics of the convergent news-rooms are highly qualified staff, in the development of which social intellect occupies an important place. Social intellect is treated as capacity for efficiency of interpersonal interaction,

social adaptation and realization of professional abilities. It is taken into account, that the modern society puts forward higher requirements and the latter determine the important role of social intellect in experts journalism, their professional activities and effective implementation of professional competence. In the scope of their professional activity it is necessary to organize the interaction of all subjects of modern society, understanding correctly oneself, others and environment. The sample for the study of social intellect contains 128 journalists from Volyn region aged 21 to 56 years old. There were differences between the groups with different work experience that makes it possible to treat social intellect as an important factor of the professional activities. Moreover it was revealed that social intellect promotes social cognition, development of interpersonal relations and it is the key to success in the professional activities of convergent news-rooms.

Key words: social intellect, convergent news-rooms, the professional activities of journalists, work experience, interpersonal interaction, social skills.

Петрик О. В. Особенности социального интеллекта в системе конвергентных ньюсрумов. В статье теоретически обосновано и эмпирически исследовано место и роль социального интеллекта журналистов в процессе профессионального развития личности. Рассмотрены основные направления разработки социального интеллекта в трудах зарубежных и украинских авторов. Проанализированы особенности работы конвергентных ньюсрумов в современном медиaprостранстве и выяснено, что его отличительной чертой является высокопрофессиональные кадры, в становлении которых важное место занимает социальный интеллект как способность, что приводит к эффективности межличностного взаимодействия, социальной адаптации и реализации профессиональных способностей. Учитывая, что современное общество предъявляет повышенные требования к специалистам, установлено важную роль социального интеллекта в безупречном овладении специалистами журналистики своей профессиональной деятельностью и эффективном воплощении профессиональных задач, где необходимо налаживать взаимодействие в коллективе и за его пределами, верно понимать собственное поведение и поведение других людей. Эмпирически исследованы особенности уровня социального интеллекта в профессиональной деятельности журналистов с учетом опыта работы. Выборку составляли 128 журналистов Волынской области, в возрасте от 21 до 56 лет. Исследования проводили с помощью теста Дж. Гилфорда. Зафиксировано различия между группами испытуемых с разным стажем работы, что позволяет говорить о социальном интеллекте как важном условии профессиональной деятельности, поскольку именно социальный интеллект способствует социальному познанию, развитию межличностных отношений, а также является залогом успеха в профессиональной деятельности журналистов в условиях конвергентных ньюсрумов.

Ключевые слова: социальный интеллект, конвергентные ньюсрумы, профессиональная деятельность журналистов, опыт работы, межличностное взаимодействие, социальные способности.

Постановка наукової проблеми та її значення. В епоху цифрових технологій та модернізації всіх сфер суспільного життя перед наукою, у галузі психології, постає завдання ґрунтовного вивчення та дослідження активізації психологічних ресурсів особистості в професійній діяльності, прагнення людини до гармонійного розвитку та самовдосконалення. Медіаіндустрія інформаційної ери – складна ієрархічна структура, забезпечуючи обслуговування зростаючих запитів масової аудиторії, висуває нові вимоги до своїх працівників та їх професійних здібностей. Тому на цьому етапі розвитку науки психологічні знання дотичні до різних галузей життєдіяльності людини, зокрема журналістики. Особливого значення слід надавати вивченню питань успішності особистості у діяльності, взаємовідносинах з іншими людьми, адаптації в конкурентних умовах життя.

Засоби масової інформації – один із потужних інструментів формування соціального простору в сучасному світі. Сьогодні, коли якість інформаційних технологій та їх використання більшою мірою визначають характер життя суспільства, питання про взаємовідносини суспільства і ЗМІ набувають особливого значення. На державному рівні постає проблема медіабезпеки, яка своєю чергою передбачає стан захищеності кожного індивіда від недостовірної або небезпечної інформації, що завдає шкоди здоров'ю людини, особистісному розвитку. Такі суспільно важливі завдання журналістики вимагають особливої відповідальності від професії та особистості самого журналіста. Соціальний інтелект як особистісна риса індивідуума налічує саме ті здібності, які здатні забезпечити належний рівень взаємозв'язку між виробником інформації та її споживачем. Тому наукове дослідження феномену соціального інтелекту в професійній діяльності журналістів набуває особливого значення в період адаптації ЗМІ до існування у новому комунікативному середовищі. Традиційні ЗМІ активно переглядають не лише вимоги до своїх співробітників, а й загалом стратегію розвитку. Проблема адаптації потребує наукового осмислення й розроблення нових концептуальних підходів до організації засобів масової інформації, корекції документів редакційної політики, вивчення вітчизняної та зарубіжної практики функціонування конвергентних ньюзрумів.

Вивчення проблеми професійного становлення журналістів приводить до необхідності дослідження особливостей розвитку соціального інтелекту. Саме соціальний інтелект є провідним компонентом

успішності особистості у суспільстві, становлення спеціаліста соціальної сфери, організатора функціонування сучасних комунікативних систем. Соціальний інтелект сприяє швидкому адаптуванню до змін умов існування, які сьогодні актуальні в журналістиці, правильно розуміти співрозмовника, прогнозувати його та свою поведінку. Соціальний інтелект забезпечує сприятливі умови для саморозкриття, самореалізації, толерантності, професійного розвитку. З огляду на те, що цей феномен у контексті журналістики вивчений недостатньо, наше дослідження актуальне, та має практичну значущість.

Основні завдання розвідки: теоретичне обґрунтування головних підходів до вивчення соціального інтелекту та емпіричне дослідження соціального інтелекту в професійній діяльності журналістів як фактору ефективної міжособистісної взаємодії в системі конвергентних ньюзрумів медіапростору.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Важливим складником соціального інтелекту слід вважати соціальні здібності. Як зазначає О. І. Власова, розглядаючи соціальні здібності з позиції диференційно-психологічного підходу, який лежить в основі індивідуальної психології, педагогічної та вікової, психології праці, високорозвиненим потенціалом соціальних здібностей людини є соціальна обдарованість як неповторне поєднання лише їй притаманних властивостей, які в ході соціалізації й професійного становлення об'єднуються в індивідуальний стиль її діяльності. З соціально-психологічного погляду соціальні здібності визначають здатність людини до входження в спільноту, її продуктивне функціонування у групах різного рівня спільності, управління такими групами людей, що забезпечує соціальну самореалізацію особистості через ефективне спілкування та взаємодію з іншими людьми [4].

Під час вивчення поняття *соціальний інтелект* у зарубіжній літературі слід зупинитися на дослідженнях Г. Оллпорта, який описує соціальний інтелект як особливу здібність правильно розуміти людей, прогнозувати їхню поведінку й забезпечувати адекватне пристосування в міжособистісній взаємодії. На думку вченого, це соціальний дар, необхідний для тонкої рівноваги в поведінці, що забезпечує гнучкість у стосунках з людьми. Соціальний інтелект має безпосередній зв'язок із поведінкою, а не з оперуванням поняттями. Г. Оллпорт один із перших, хто звернув увагу на взаємодію між людьми, а виділені ним особистісні характеристики відображають взаємодію певних соціаль-

них здібностей для кращого розуміння інших людей [9]. Особистість, наділена таким переліком здібностей, здатна до результативного втілення фахових знань.

Заслуговує на особливу увагу позиція Р. Стернберга, який указував на те, що соціальний інтелект пробують дослідити за допомогою штучних конструкцій, не намагаючись наблизити його до вимірювання в реальному житті. На думку автора, соціальний інтелект – це інтелект, який проявляється при спілкуванні з оточенням [12].

Інші дослідники – С. Космітський та О. П. Джон – виділили сім складників, які, на їхню думку, є головними в концепції соціального інтелекту. Це когнітивні елементи (оцінка перспективи, розуміння людей, знання соціальних правил, відкритість у стосунках з оточенням), а також поведінкові елементи (здібність мати справу з людьми, соціальна пристосовуваність, доброзичливість у міжособистісних стосунках). Це трактування повторює теорії інших дослідників, але також містить додаткові аспекти, котрі ще не були враховані [10]. Такі здібності сприяють не лише гармонії в міжособистісній взаємодії, а й у саморозкритті, самореалізації, толерантності і, як наслідок, у професійному розвитку.

Вивчення соціального інтелекту у вітчизняній літературі зосереджено, зокрема, у працях Ю. Н. Ємельянова. На його думку, сферу суб'єкт-суб'єктивного пізнання індивіда можна назвати соціальним інтелектом, розуміючи під цим стійку, засновану на специфіці мисленнєвих процесів, ефективного реагування й соціального досвіду здібність розуміти самого себе, а також інших людей, їхні взаємовідносини та прогнозувати міжособистісні події [5].

Ще одним вітчизняним дослідником, який стояв біля витоків вивчення соціального інтелекту, була М. І. Бобнева. Вона визначила цей конструкт у системі соціального розвитку особистості. Авторка розглядає в ролі механізму формування особистості процес соціалізації, розуміючи його в широкому сенсі як набуття якостей, необхідних для життєдіяльності в суспільстві, і в більш конкретному – включення людини в ту чи ту соціальну групу і сформованість певних якостей та здібностей. Соціальний інтелект вона розуміє як здатність вбачати і сприймати складні відносини та залежності в соціальній сфері. М. І. Бобнева вважає, що соціальний інтелект потрібно розцінювати як особливу здатність людини, яка формується в процесі своєї діяльності в соціальній сфері, у сфері спілкування і соціальних взаємодіях [2].

Слід зазначити, що з початком активного використання терміна *соціальний інтелект* у психологічній літературі ця категорія найчастіше трапляється саме в переліку важливих якостей, необхідних для ефективності професійного становлення особистості. Так, у дослідженнях Р. Каверіної до професійно важливих якостей, окрім спрямованості на тип діяльності у сфері міжособистісної взаємодії, спілкування, емпатії, розвиненим мовленням і здатністю володіти собою та іншими людьми, значна роль відводиться саме соціальному інтелекту, який піддається цілеспрямованому формуванню в процесі професійного становлення [7].

Вивчення соціального інтелекту як чинника професійного становлення відображено в працях Н. Л. Рудої. Авторка зазначає, що ХХІ ст. в психології часто називають століттям соціального інтелекту, пояснюючи це розширенням меж комунікативного простору, який супроводжують процеси глобалізації [8]. Такі процеси кидають виклик сучасним ЗМІ, що призвело до появи конвергентних ньюзрумів у журналістиці.

Сучасні виклики часу полягають у тому, що в умовах стрімкого розвитку нових технологій у галузі масових комунікацій та інформації, коли комп'ютер включає в себе в одному цифровому форматі відео- і телепрограму, радіопередачу, газетні й журнальні публікації, літературно-художні та наукові розвідки, виникає потреба суспільства в універсальному (конвергентному) спеціалісті, добре володіючому, поруч з традиційними, й новими масмедійними технологіями та новітніми методиками в галузі міжкультурних комунікацій.

Епоха цифрових технологій ставить завдання виявлення нових аспектів функціонування журналістики, вписаної у комунікативні реалії. Традиційні газетні редакції почали використовувати нові медіаплатформи для розповсюдження свого контенту: від радіо та інтернету до мобільних телефонів, планшетів, інфоекранів. Тобто конвергенція в цьому контексті представлена як процес, в основі якого лежить принцип однократного вироблення контенту та багатократне його тиражування на різних платформах. Сьогодні інтернет, з одного боку, є зберігачем усіх традиційних ЗМІ, з іншого – новим повноцінним учасником системи масових комунікацій. У результаті, на думку Є. Л. Вартанової, ЗМІ інтегруються у конвергентну систему сучасного суспільства, а саме у комунікативні мережі [3].

Не існує поки що чіткого розуміння того, що повинен уміти сучасний журналіст конвергентного видання. Поруч із цим основна

функція журналіста залишається незмінною – формування порядку денного та інтерпретація подій, що відбуваються. До константи професій також можна віднести морально-етичні принципи журналіста, професійну майстерність, прагнення до самовдосконалення. Змінюються форми роботи з інформацією та канали доставки її до читачів, швидкі відгуки споживачів на отриману інформацію, а як наслідок – ключові компетенції. А. А. Амзін виділяє такі атрибути сучасного журналіста: він повинен бути грамотним, уміти шукати інформацію в мережі, писати великі тексти в стислі терміни, знати, як мінімум, одну іноземну мову, мати навички роботи з графічними редакторами [1]. Такі професійні обов'язки успішно втілюються завдяки відповідному рівню соціального інтелекту.

На думку А. Г. Качкаєвої, складний симбіоз професійних навиків, уміння орієнтуватися в потребах споживача та прагнення до творчого самовираження, коли стираються межі між споживачем та медіавиробником, є характеристиками нового соціального, економічного та інформаційного середовища [6]. Своєю чергою, це змінює характер ділових та міжособистісних відносин і пред'являє нові вимоги до соціального інтелекту журналістів, які працюють у проблемних соціальних ситуаціях нового типу. Тому до складника соціального інтелекту в професійній діяльності журналістів слід включати соціальне мислення, соціальну пам'ять, соціальну уяву, соціальну перцепцію, а також довіру як форму соціального інтелекту.

Як зазначає Г. Нюгрєн, під впливом технологій культура професії стає більш відкритою й динамічною, яка приводить до того, що межі між журналістами та іншими учасниками процесу обміну інформацією стають більш розмитими, зближеними, тобто конвергентними [11]. Таким чином професіоналізм журналіста – це комплекс принципів, навиків, знань, які дають змогу систематично, регулярно та ефективно здійснювати медіадіяльність в умовах нелійності процесів, що відбуваються.

Варто відзначити, що конвергентні процеси охоплюють не всі видавничі колективи нашої країни. Багато видань і надалі працюють за традиційною схемою, а єдиною відповіддю на техногенні виклики залишаються інтернет-сайти з оцифрованим контентом паперових видань, тобто електронні архіви медіапродуктів. Поясненням такої ситуації є консерватизм редакційних колективів, а також залежність від дотацій власника або держави. Подібну ситуацію спостерігаємо у

Волинському регіоні, де було здійснено експериментальне дослідження. Інтернет-видання тут працюють активно, і це неабиякий крок до зародження та появи повноцінних конвергентних ньюзрумів. У цей час важливим завданням є наукове дослідження та обґрунтування професійної діяльності самих журналістів як фахівців цієї сфери, де особливого значення слід надавати саме рівню соціального інтелекту.

Отже, на підставі здійсненого теоретичного аналізу сучасного науково-психологічного розуміння феномену соціального інтелекту та особливостей професійної діяльності журналістів у системі конвергентних ньюзрумів маємо змогу перейти до емпіричного дослідження цієї проблеми. Для вивчення рівня соціального інтелекту журналістів відповідно до досвіду роботи було проведено таке дослідження. Вибірку склали 128 журналістів Волинської області, віком від 21 до 56 років, які працюють у системі конвергентних ньюзрумів, у нашому випадку інтернет-видання. Дослідження здійснювали за допомогою тесту Дж. Гілфорда. Його суть полягає у визначенні рівня соціального інтелекту за допомогою чотирьох запропонованих субтестів. Субтест № 1 «Історії із завершенням» – спрямований на дослідження вміння передбачати наслідки поведінки. Субтест № 2 «Групи експресії» – з його допомогою визначаємо правильність оцінювання станів, почуттів, намірів людей за їх невербальними проявами – мімікою, жестами. Субтест № 3 «Вербальна експресія» – спрямований на визначення чутливості до характеру та окремих людських взаємовідносин. Розпізнання структури міжособистісних ситуацій досліджуємо за допомогою субтесту № 4 «Історії із доповненням». У нашому випадку ми визначали рівень соціального інтелекту за допомогою композитної оцінки. У результаті дослідження ми отримали низькі, нижче середніх, середні, вище середніх та високі показники рівня соціального інтелекту досліджуваної групи журналістів. У групах журналістів з досвідом роботи до 5 років, від 5 до 10, від 10 і більше ми отримали такі показники процентного співвідношення.

Як видно з табл. 1, низький рівень соціального інтелекту було виявлено в усіх групах досліджуваних, загалом відсоток не високий, що свідчить про належність фаху журналіста до професії типу «людина–людина». Відповідно до досвіду роботи в групах досліджуваних він містить обернено пропорційний характер, тобто чим менший досвід, тим більший показник, із невеликим відривом між групами. Слід звернути увагу на відмінність у показниках рівня інтелекту

нижче середнього, у групі з досвідом роботи до 5 років він становить 39,8 %, а у групі від 10 років і більше – 9,2 %. У групі з досвідом роботи від 5 до 10 років процентне відношення рівня інтелекту становить 19,4 %. Такі показники свідчать про те, що соціальний інтелект є особливою здатністю людини, яка формується в процесі діяльності в соціальній сфері, у сфері спілкування і соціальних взаємодіях. Цікаві результати дослідження процентного співвідношення середнього рівня інтелекту. У групі з найменшим та найбільшим досвідом роботи (серед досліджуваних) він майже однаковий з відривом лише у 0,4 %. У той час показники вище середнього й високий значно відрізняються, у групі до 5 років він становить 18,4 % та 2,1 %, у групі від 10 років і більше – 43,7 % і 10,6 %. Отже, чим більший досвід роботи, тим вищий рівень соціального інтелекту журналістів, такі особливості можна пояснити тим, що тривалий контакт з оточенням, професійне самовдосконалення впливає на збільшення соціального інтелекту, здібність мати справу з людьми, соціальну пристосовуваність, доброзичливість у міжособистісних стосунках. Високий рівень соціального інтелекту в усіх групах досліджуваних складає невеликі процентні показники.

Таблиця 1

Відсоткове співвідношення рівня соціального інтелекту згідно з досвідом роботи

Досвід роботи	Низький	Нижче середнього	Середній	Вище середнього	Високий	Разом, %
До 5 років	7,2	39,8	32,5	18,4	2,1	100
Від 5 до 10 років	5,4	19,4	44	25,5	5,7	100
Від 10 років і більше	3,6	9,2	32,9	43,7	10,6	100

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, результати проведеного дослідження свідчать про наявність відмінностей у рівнях соціального інтелекту між групами журналістів з різним досвідом роботи. При цьому за результатами середніх показників можна дійти висновку, що в працівників з різним досвідом роботи рівень соціального інтелекту не складає значних відмінностей. Ми помітили вищий рівень інтелекту в групі журналістів з досвідом роботи від 10 років і більше, ніж у працівників з досвідом до 5 років. Виходячи із загальних положень про соціальний інтелект, припускаємо, що чим вищий показник рівня соціального інтелекту, тим частіше співробітники ЗМІ контактують з оточенням. **Перспективним** вважа-

ємо розробку і впровадження тренінгової програми сприяння розвитку соціального інтелекту, особливо у групі з досвідом роботи до 5 років, у яких початок професійної кар'єри відбувається в інтернет-виданнях, де конвергентність наявна на всіх рівнях реалізації фахових умінь та навичок.

Література

1. Амзин А. А. Новостная интернет-журналистика / А. А. Амзин. – М. : Аспект Пресс, 2011. – 105 с.
Amzin A. A. Novostnaya internet-zhurnalistika [New internet journalism] / A. A. Amzin. – М. : Aspekt Press, 2011. – 105 s.
2. Бобнева М. И. Психологические проблемы социального развития личности // Социальная психология личности / отв. ред. М. И. Бобнева, Е. В. Шорохова. – М. : Наука, 1979. – С. 35–63.
Bobnyeva M. I. Psikhologichieskiye problyemy sotsialnoho razvitiya lichnosti [Psychological problems of personality social development] / M. I. Bobnyeva // Sotsialnaya psikhologiya lichnosti / отв. red. M. I. Bobnyeva, E. V. Shorokhova. – М. : Nauka, 1979. – S. 35–63.
3. Вартанова Е. Л. Журналистика в информационном обществе: новые проблемы и новые вызовы / Е. Л. Вартанова. – М. : Ин-т развития информационного общества, 2005. – С. 36–48.
Vartanova E. L. Zhurnalistika v informatsionnom obshchestve: novyye problyemy i novyye vyzovy [Journalism in information society: new problems and new challenges] / E. L. Vartanova. – М. : In-t razvitiya informatsionnoho obshchestva, 2005. – S. 36–48.
4. Власова О. И. Психология социальных способностей: структура, динамика, факторы развития : монография / О. И. Власова. – Київ : Київ. ун-т, 2005. – 308 с.
Vlasova O. I. Psykhologiya sotsialnykh zdibnostey: struktura, dynamika, chynnyky rozvytku : monohrafiia [Psychology of social skills: structure, dynamics, factors of development : monograph] / O. I. Vlasova. – Kyiv : Kyiv. un-t, 2005. – 308 s.
5. Емельянов Ю. Н. Теория формирования и практика совершенствования коммуникативной компетентности / Ю. Н. Емельянов. – М. : Просвещение, 1995. – 183 с.
Yemelyanov Yu. N. Tyeoriya formirovaniya i praktika sovyershenstvovaniya kommunikativnoy kompetentnosti [Theory formation and practice communicative competence perfection] / Yu. N. Yemelyanov. – М. : Prosveshcheniye, 1995. – 183 p.
6. Журналистика и конвергенция: почему и как традиционные СМИ превращаются в мультимедийные / под ред. А. Г. Качкаевой. – М., 2010. – 200 с.
Zhurnalistika i konverhentsiya: pochemu i kak traditsionnyye SMI prevrashchayutsya v multimediynnyye [Journalism and Convergence: why and how traditional media are transformed into multimedia] / pod red. A. G. Kachkayevoy. – М., 2010. – 200 s.

7. Каверина Р. Д. Психологическая систематика профессии типа «человек–человек» в целях профессиональной ориентации : автореф. дис. ... канд. психол. наук / Каверина Р. Д. – Л., 1981. – 19 с.
Kaverina R. D. Psikhologicheskaya sistematika profiessii tipa “chelovek–chelovek” v tseliakh professionalnoy oriyentatsii [Psychological taxonomy of the type profession “human–human” in order to professional orientation] : avtoref. dis. ... kand. psikhol. nauk / Kaverina R. D. – L., 1981 – 19 s.
8. Руда Н. Л. Соціальний інтелект психолога як чинник професійної діяльності / Н. Л. Руда // Наук. вісн. Миколаїв. держ. ун-ту ім. В. О. Сухомлинського. Сер. : Психологічні науки. – 2012. – Т. 2, вип. 9. – С. 202–205.
Ruda N. L. Sotsialnyi intelekt psykhologa yak chynnyk profesiynoyi diyalnosti [Social intellect of psychologist as a factor of professional activities] / N. L. Ruda // Nauk. visn. Mukolayiv. derzh. un-tu im. V. O. Sukhomlynskoho. Ser. : Psykhologichni nauky. – 2012. – Т. 2, вып. 9 – S. 202–205.
9. Allport G. W. Pattern and growth in personaliti / G. W. Allport. – New York : Holt Rinehart and Winston. – 1961. – 176 p.
10. Kosmitzki C. John O. P. The implicit use of explicit conceptions of social intelligence / C. Kosmitzki, O. P. John // Personality and Individual Differences. – 1993. – Vol. 15. – P. 11–23.
11. Nygren G. Is there a de-professionalization of journalism? / G. Nygren // Paper for the conference Nordic Media in Theory and Practice, UCL. – London, 2008. – P. 1–2.
12. Sternberg R. The triarchic mind / R. Sternberg. – N. Y. : Yiking, 1988. – 324 p.

УДК 316.6/.47:159.923.2

І. С. Попович

Received: December 02, 2016

Revised: February 20, 2017

Accepted: March 12, 2017

ДОСВІД СТВОРЕННЯ Й АПРОБАЦІЇ МЕТОДИКИ «РІВЕНЬ СОЦІАЛЬНИХ ОЧІКУВАНЬ» («PCO»)

У статті описано авторську методику діагностики рівня соціальних очікувань особистості. Розглянуто їх як унікальне соціально-психологічне утворення, що виступає процесом психічної регуляції поведінки, психічним станом, володіє низкою властивостей; здатне через психологічні механізми ц функції здійснювати регуляцію соціальної поведінки; виступає важливим складником цілепокладання; наділяє особистість здатністю конструювати соціальну реальність. Схарактеризовано алгоритм створення авторського опитувальника «PCO»